

บรรณานุกรม

เอกสารที่ยังไม่ตีพิมพ์

- กจข., ร. 5 บ.14/5. ราชประเพณีกรุงสยาม (ม.ท.) ร.5 0.2/8
ร่างกฎหมายว่าด้วยราชประเพณีกรุงสยาม.
- กจข., ร.5 รด.3/32. พระบรมราชาวาสสัม (ไปรวเท) พระราชทานช้างหลวง
ประจำเมืองหลวงพระบาง.
- กจข., ร.6 ก.1/11. พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถึงพระยาสิทธิราชเดโช, 30 พฤษภาคม ร.ศ. 131.
- กจข., ร.6 ม.1/33.
- กจข., ร.6 บ.2 1/34. พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถึงเจ้าพระยาอมราช, 4 มิถุนายน ร.ศ. 130.
- กจข., ร.6 ม.3 6ก/6. พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถึงพระยาเทพอรชุน, พระยาอุไทยมนตรี และพระยาศรีสมนสุกราช,
8 มิถุนายน 2454.
- กจข., ร.7 ก.1/37. "กระแสพระราชดำริล," 8 พฤศจิกายน 2474.
- กจข., ร.7 ค11/5. สำเนาการประชุมอภิรัฐมนตรี ครั้งที่ 33/2469, 9 มีนาคม
2469.
- กจข., ร.7 ต.21/11. "พระราชกระแส," 1 มกราคม 2471.
- กจข., ร.7 ป.2. 1/7. "นายภักดี นายไทย ถวายฎีกา," 5 ธันวาคม 2468.
- กจข., ร.7 พ8/8. สำเนาการประชุมอภิรัฐมนตรี ครั้งที่ 29/2473 รายงานของ
พระเจ้าพี่ยาเชอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เตรียมเสนอต่อที่ประชุม
คณะกรรมการคำริรูปการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 พฤษภาคม 2475.

กจข., ร.7 รล.0201.25/393. "นายประคิษฐ์ อู่ยอคุม แสดงความคิกเห็น,"
30 มิถุนายน 2475.

กจข., ร.7 รล.6/4. การประชุมพิจารณาบันทึกของหม่อมเจ้า สิทธิพร กฤษดากร,
20 มิถุนายน 2470.

กจข., ร.7 รล.20. สำเนารายงานการประชุมเสนาบดีสภา ครั้งที่ 8/2475,
16 พฤษภาคม 2475.

กจข., สบ. 2.47/32. 1 สิงหาคม 2469.

ทวนสิริราชานุสรณ์. แหม่มที่ 2.01124/บ.3. สำเนาร่างบทความพระราชนิพนธ์
เรื่อง "ของควรวีเคราะห์."

หอสมุดศิริราชาน. หมู่จดหมายเทศุ ร.3 จ.ศ.1209 เลขที่ 57 ชื่อ พระราชกำหนด
ภาษีอากรต่าง ๆ.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1213 เลขที่ 59 ชื่อ พระราชบัญญัติเรื่อง
ให้ราษฎรรังฎีกา.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1214 เลขที่ 101 ชื่อ ประกาศศาลาบาล
เรื่องข้าราชการไ้รับน้ำพิพัฒน์สัตยา.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1215 เลขที่ 82 ชื่อ ว่าด้วยเกล้าลือ
3 ประการและกงสุลต่างประเทศไ้เงินเดือน.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1216 เลขที่ 134 ชื่อ จดหมายเทศุถึง
ทูตานุทูตเรื่องถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และเรื่องสุริยุปราคา.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1219 เลขที่ _____ ชื่อ จดหมายถึงทูตานุทูต
เรื่องถือน้ำพิพัฒน์สัตยา และเรื่องสุริยุปราคา. พระราชหัตถเลขาถึง
ทูตานุทูต มีพระมหามนตรี เป็นต้น.

_____. หมู่จดหมายเทศุ ร.4 จ.ศ.1221 เลขที่ 3 ชื่อ พระบรมราชาวาท
พระราชทานแก่พระพนมสารคาม.

_____ . หมายเหตุหมายเหตุ ร.4 จ.ศ.1222 เลขที่ 10 ชื่อ พระบรมราโชวาท
พระราชทานเจ้านครลำปาง.

_____ . หมายเหตุหมายเหตุ ร.4 จ.ศ. 1227 เลขที่ 71 ชื่อ คอกเตอรียอนโลกา
ให้ส่งไปปลาคไปให้ที่สิงคโปร์และเรื่องได้นำพิพจน์สศยาสาบาล และเรื่อง
พระเจ้าแผ่นดินอยุธยาและกรุงธนบุรี.

เอกสารตีพิมพ์

"กฎหมายธรรมเนียมประเพณี (คอนสติติวชันลอร์)." บางกอกการเมือง.

21 มีนาคม 2466.

ก.พ. (ผู้รวบรวม). ประวัติ ก.พ. และการร่างพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน
พุทธศักราช 2471. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์, 2507.

ก.ส.ร. กุหลาบ. ประวัติย่อตามลำดับตำแหน่งยศบรรดาศาสนา (และ)
เสนาบดี จักร์สคมภ์ หรืออชิบตีผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกรมหรือกระทรวง
6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ในระหว่าง 138 ปี มี 113 ตำแหน่ง. พิมพ์ใน
งานศพนุชรภารา, 2482.

_____ . ประวัติลำดับวงศ์ตระกูล. สำหรับนำรายแถมแจกแก่ญาติมิตรบรรดา
ที่มาช่วยในงานศพ นาย ก.ส.ร. กุหลาบ, ร.ศ. 120.

_____ . มหามุขมาคยานุกล. ว่าด้วยลำดับวงศ์ตระกูลขุนนางไทยทั้งสิ้น ใน
แผ่นดินสยาม. พระนคร: โรงพิมพ์สยามประภท, ร.ศ. 124.

_____ . อานามสยามยุทธ. พระนคร: แพรพิทยา, 2514.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. เบื้องหลังการปฏิวัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์บูรพาแคง, 2518.

_____ . ฉญาป. พระนคร: สำนักพิมพ์ดวงศึกษา, 2510.

_____ . มารมณษย์. พระนคร: สำนักพิมพ์ดวงศึกษา, 2510.

_____ . ลูกผู้ชาย. พระนคร: สำนักพิมพ์ดวงศึกษา, 2510.

_____ . โลกสันนิบาต. พระนคร: สำนักพิมพ์ดวงศึกษา, 2510.

เกรียงไกรกระบวนยุทธ, พระยา. ปกครอง. เล่ม 1. พระนคร:
โรงพิมพ์ศิริเจริญ, ร.ศ. 124.

เกษม สิริสัมพันธ์ และ นีออน สนิทวงศ์. "แนวพระราชดำริทางการเมืองใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." ใน ประวัติศาสตร์และ
การเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2516.

เกษียร เตชะพีระ. "เส้นทางความคิดของพวกรุ่นการศึกษาไทยในรอบทศวรรษ
14 ตุลาคม : การปฏิวัติกระบวนทัศน์ 2 ครั้ง." 3 (มกราคม - มีนาคม
2527).

โกศล อุทธะกุล. "ประวัติของข้าพเจ้า." ใน อนุสรณ์นายโกศล อุทธะกุล.
พระนคร: โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์, 2502.

ศักดิ์สิทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "สังคมสมัยอยุธยา." ใน ประวัติศาสตร์และ
การเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

เกริก เรย์โนลด์. "ก.ส.ร. กุหลาบกับประวัติศาสตร์ไทย." ใน สุชาติ สวัสดิ์ศรี
และ ช่างวิทย์ เกษกรศิริ (บรรณาธิการ), ประวัติศาสตร์และนิ
รุกประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2519.

ไครเทเวเรียน. "หัวข้อบางอย่างที่ยกขึ้นให้รัฐบาลวินิจฉัย เพื่อส่งเสริมความเจริญ
ของประเทศ." กรุงเทพเคสิเมลล์ (6 มิถุนายน 2471).

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. คาถาพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระนามพระราชโอรสธิดา.
พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2472.

- _____ . "คณาจารย์เสด็จพระบรมวินัย." ใน ประชุมพระราชนิพนธ์ภาษาบาลีในรัชกาลที่ 4 ภาค 1. มหามกุฏราชวิทยาลัย (คณะกรรมบุตรและมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยเสด็จพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติสมัยครบ 100 ปี จากวาระเสด็จสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 1 ตุลาคม 2511). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2511.
- _____ . ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวม 2 หมวด. พิมพ์พระราชทานในงานพระศพ พันตรี หม่อมเจ้า ไทรทิพเทษสุด เทวกุล ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 9 ตุลาคม 2505. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2505.
- _____ . ตำนานพระสาขน์วัดปฐม. พิมพ์ในงานพระกรุณพระราชนายพลเอก หม่อมเจ้าวรเชษฐ. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2476.
- _____ . "นานาธรรมวิจารณ์." ใน ประชุมพระราชนิพนธ์ภาษาไทยในรัชกาลที่ 4 ภาค 2. พิมพ์ในงานพระราชนายพลเอก หม่อมเจ้าวรเชษฐ (ดิน นิยมเหตุ) ณ เมรุวัดสังฆาย ชนบุรี 20 กรกฎาคม 2512. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2512.
- _____ . ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394 - 2400). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.
- _____ . ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2401 - 2404). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.
- _____ . ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2405 - 2408). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.
- _____ . ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2409 - 2411). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

พระคาถาเรื่องพระราชพงศาวดารยกกรุงรัตนโกสินทร์พิสดารในรัชกาลที่ 4 และพระคาถาคำนานพระแก้วมรกต และพระคาถาสรรเสริญพระบรมวินัย. พิมพ์ในงานศพเจ้าจอมมารตาเลี้ยง พ.ศ. 2457.
พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2457.

"พระพุทธนุชยรัตน." ใน ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หมวดโบราณสถานและโบราณวัตถุ. พิมพ์เป็นบรรณาการในงานพระราชทานเครื่องดินเผาและหีบบรรจุศพอาจารย์พรธรรมา ชโนคม, ต.ม. ๗ อาสนวิหารอัสสัมชัญ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วีรธรรม,

"พระมหามณีรัตนปฏิมากรแก้วมรกต." ใน ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หมวดโบราณสถานและโบราณวัตถุ. พิมพ์เป็นบรรณาการในงานพระราชทานเครื่องดินเผาและหีบบรรจุศพอาจารย์พรธรรมา ชโนคม, ต.ม. ๗ อาสนวิหารอัสสัมชัญ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วีรธรรม,

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2527.

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าด้วยพงศาวดารพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา.
พิมพ์ในงานฌาปนกิจศพนางบุญเดือน ชมวิทยา มปท, 2509.

พระราชนิพนธ์ภาษาบาลีว่าด้วยพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์.
พระนคร: โรงพิมพ์จับหว่า, 2507.

พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.
พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานฉลองครบ 84 ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย 1 - 5 ตุลาคม 2521. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2521.

_____ . "เรื่องราษฎรระลึกถึงพระเดชพระคุณพระเจ้าแผ่นดิน." ใน
โบราณคดีสโมสร ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ในงานพระเมรุพระองค์เจ้าศรีนาทลลวาลดี.
พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2457.

จรัสชวณะพันธ์, ชุน. พงศาวดารไปลิตกหรือต้นเหตุของความศิวิไลซ์. พิมพ์ใน
งานศพ นายพันตรี หลวงราชเสวก (คิด) เจ้ากรมรักษาพระองค์,
2469.

จักรกฤษณ์ นรนิติคณาการ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำรงราชานุภาพ
กับกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์,

จักรปาณิศรวิสุทธิ, หลวง. คำอธิบายธรรมเนียมปกครองแผ่นดินสยามเปรียบเทียบกับ
ประเทศต่าง ๆ. พระนคร: โรงพิมพ์สยามบรรณกิจ, 2475.

จूरินทร์ เกียรติมาพันธ์, ประนุช ทรัพย์สาร และ อัจฉรา ชุมติ. "วิกฤตการณ์
ข้าวกับปัญหาเศรษฐกิจไทย." ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ สมภพ
มานะรังสรรค์ (บรรณาธิการ), ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ.
2475. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

_____ . ธรรมเนียมราชตระกูลในสยาม. คณะพระภิกษุสามเณร
วัดบวรนิเวศวิหาร พิมพ์ถวายส่วนกุศล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
อาทรทิพยนิภา ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเมรุสุสานหลวง
วัดเทพศิรินทราวาส 5 กรกฎาคม 2501. พระนคร: โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2501.

_____ . "ประกาศว่าด้วยตั้งเคาน์ซิลและพระราชบัญญัติ." ใน ชัยอนันต์
สมุทวนิช และ ชัยติยา กรรณสูตร (ผู้รวบรวม), เอกสารการเมือง
การปกครองไทย พ.ศ. 2417 - 2477. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. "พระบรมราชาธิบายว่าด้วยความสามัคคี." ใน ประวัติศาสตร์และการเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

_____. "พระราชดำรัสตอบความเห็นผู้จะให้เปลี่ยนแปลงการปกครองลงวันที่ 29 เมษายน 2428." ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชัคติยา กรรณสูตร (ผู้รวบรวม), เอกสารการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2417 - 2477. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

_____. พระราชกรณียาณสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2507.

_____. "พระราชดำรัสทรงในที่ประชุมเสนาบดี เรื่องทำหนังสือสัญญาทางไมตรีกับอังกฤษ ร.ศ. 128." ศิลปากร 20 (กันยายน 2519).

_____. "พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราโชบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน." ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชัคติยา กรรณสูตร (ผู้รวบรวม), เอกสารการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2417 - 2477. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

_____. พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวิจารณ์เรื่องพระราชพงศาวดารและประเพณีการตั้งพระมหากษัตริย์. พิมพ์แจกในงานพระราชเพลิงพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอรพันธุ์เพ็ญภาคย์, 2479.

_____. พระราชพิธีสิบสองเดือน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศิลปบรรณาการ, 2503.

_____. "พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าด้วยพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ ทรงมีถึงเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)." วารสารศิลปากร 3 (ตุลาคม 2493):

- _____ . "พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์รัตนโกสินทรเศขร
เจ้าฟ้ามหาดลางกูร." ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชัยติงยา กรรณสูต
(ผู้รวบรวม), เอกสารการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2417 -
2477. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- _____ . "สมาคมสืบสวนของโบราณในประเทศไทย." ศิลปากร
12 (กรกฎาคม 2511).
- จำรัส, ร.ศ. "การสโมสรรถทหารบกญี่ปุ่น." ยุทธโศก. 17 กุมภาพันธ์ ร.ศ.
126.
- _____ . "ข่าวทหารบกต่างประเทศ." ยุทธโศก. 17 ธันวาคม ร.ศ. 127.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2528.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ สุนี ประศาสน์เศรษฐ. "ระบบเศรษฐกิจไทย พ.ศ.
2394 - 2453." ใน ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ. 2484.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช (เรียบเรียง). ชีวิตและงานของเทียนวรรณ และ ก.ด.ร.
กุนดาบ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วีรรัตนการพิมพ์, 2522.
- "ฎีกานายจงใจรักดี." กรุงเทพเคสิเมลด (19 มิถุนายน 2471).
- คอกไม้สด. ศัตรูของเจ้าหลอน. พระนคร: แพรวพิทยา, 2505.
- _____ . ผู้ดี. พระนคร: แพรวพิทยา, 2505.
- _____ . "ขุนหลวงตากเป็นบ้าหรือ." ใน เรื่องวังเบญจพรรณและบันทึกกับสิ่ง
สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาคำรกราชานุภาพประทานหม่อมราชวงศ์สมนชาติ
สวัสดิคฤดี. พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ร.ว.บัว สนิทวงศ์
และ ม.ร.ว.ชั้นยวาท สวัสดิคฤดี ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร 28 ธันวาคม
2502.

- _____ . คนคื้ที่ข้าพเจ้ารู้จัก. เล่ม 1-3. กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตการพิมพ์, 2526.
- _____ . ความทรงจำ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร,
2516.
- _____ . (ทรงรวบรวม). จดหมายเหตุประกอบเรื่องไกลบ้าน. พิมพ์ใน
งานพระศพสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช น พระเมรุ
วัดเทพศิรินทราวาส 18 พฤศจิกายน 2505.
- คำทรงราชานุภาพ, สมเด็จพระกรมพระยา. "ตำนานวังหน้า." ใน ประชุมพงศาวดาร.
เล่มที่ 11. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- _____ . "เทศาภิบาล." ใน วุฒิชัย มุลศิลป์ และ สมโชติ อ่องสกุล
(บรรณาธิการ), มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.
- _____ . "ปาฐกถาเรื่องประเพณีไทย." ใน ประชุมพระนิพนธ์เบ็คเตล็ค.
กรุงเทพมหานคร: องค์การคำคุรุสภา, 2504.
- _____ . "พระนิพนธ์อธิบาย." ใน พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา.
บริษัท คังท่งฮวด จำกัด, บริษัทสยามกลการ จำกัด และลูกหลานเหลนใน
ตระกูลพระประภา พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานบรรจุศพคุณพ่อไค่ลง พรประภา
ณ สุสานศรีราชา ชลบุรี 4 กันยายน 2521.
- _____ . "พระราชมรดกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก."
ใน ประชุมพระนิพนธ์เบ็คเตล็ค. กรุงเทพมหานคร: องค์การคำคุรุสภา,
2504.
- _____ . "เรื่องโรงเรียนมหาดเล็กหลวง." ใน นิทานโบราณคดี. พิมพ์เป็น
อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพนางศรีราชบุรุษ (สารี ปุณศรี) ณ เมรุวัดธาตุทอง
2 พฤศจิกายน 2523.

คินสอบรรณาธิการ. "รัฐสภาพิทยะโยชน์ค้อชาค็อย่างไร." กัมมันโต

(๑๑ สิงหาคม 2470).

แคน ปีช บร็คเคย์, (ผู้พิมพ์). พระราชพงศาวดารฉบับพิมพ์สองเล่ม. พระนคร:

โรงพิมพ์ป้อมคลองบางหลวง, 2406.

เคน ปีช บร็คเคย์, (ผู้รวบรวมและจัดพิมพ์). อักษรวิธานศัพท์.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.

เค็อน บุนนาค และ ไพโรจน์ ชัยนาม. คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ. 2 เล่ม.

พระนคร: โรงพิมพ์นิติสาส์น, 2477.

คันบุญเท็ก. การบัญชี. พระนคร: โรงพิมพ์เคสิเมิ้ล, 2477.

"ตำแหน่งราชการ." บางกอกการเมือง (1 มีนาคม 2469).

ตีรณสารวิศวกกรรม, พระ. "ภาคประวัติ." ใน ตีรณสารอนุสรณ์.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตีรณสาร, 2516.

เคช บุนนาค. "การปกครองแบบเทศาภิบาลเป็นระบบปฏิวัติหรือวิวัฒนาการ."

ใน วุฒิชัย มูลศิลป์ และ สมโชติ อ๋องสกุล, (บรรณาธิการ),

มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร:

สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.

แถมสุข นุ่มนนท์. ยังเตอร์กรุ่นแรกกบฏ ร.ศ. 130. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เรืองศิลป์, 2522.

แถลงการณ์เรื่องพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงสละราชสมบัติ. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2478.

ทรงสุรเดช, พันเอก, พระยา. "การปฏิวัติ 24 มิ.ย. 2475." ใน วิชัย

บำรุงฤทธิ์ (รวบรวม), บันทึกนักปฏิวัติไทย. พระนคร:

เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517.

- ทวีศิลป์ สิววัณณะ. "การผลิตและการค้าข้าวในภาคกลาง (พ.ศ. 2411 - 2475)" ใน ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจจนถึง พ.ศ. 2484, หน้า 263-301, ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และสมภพ มานะรังสรรค์, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- _____. "การลงทุนทางเศรษฐกิจของเจ้านายไทย." รวมบทความประวัติศาสตร์. ฉบับที่ 5, 2525.
- ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4. เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.
- หุขันธ์ศรีสวัสดิ์, มหาอำมาตย์ตรี พระยา. ช่วยตัวและช่วยชาติ. มหาอำมาตย์ตรี พระยาสรรพกิจเกษตรกรรม. พิมพ์แจกในการกรณิพระราชทาน ณ วัดอินทาราม พ.ศ. 2470.
- เทพโมลี สิริจันโท, พระ (จันทร์) วัดบรมนิวาส. "ขรรณวิจยานุสาศ." พิมพ์แจกในการฉาปนกิจ หม่อมราชวงศ์ ทวงใจ พ.ศ. 2458. ใน สุสังขมศีวรักษ์ (รวบรวม). หนังสืออนุก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เศสส์ไทย, 2529.
- ข้าราชการอาสาสมัคร, หลวง. "ผู้บำเพ็ญคุณงามความดี." ใน ที่ระลึกวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย 11 เมษายน 2508. พระนคร: โรงพิมพ์มหาดไทย, 2508.
- ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. ขรรณจริยา. เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2520.
- ขรรณภาคพาทย์, ขุน. หนังสืออ่านภูมิศาสตร์. เล่ม 2. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, ร.ศ. 123.

นางเยาว์ จิตตะปุกตะ. "บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการเมืองการปกครองใน
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว." ใน การเมือง -
การปกครองไทยสมัยใหม่. ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ สุวดี เจริญพงศ์,
บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: เอกสารวิชาการสมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย, 2522.

น.ม.ส. "ประมวลมรดก 1 (กุมภาพันธ์ 2477)." อ้างถึงใน ฉัฐวิ
สุทธิสงคราม. กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์รัตนการพิมพ์, 2505.

นรนิติ เศรษฐกิจ และ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, (บรรณาธิการ). บันทึกพระยา
ทรงสุรเดช. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2516.

นริศรานูวิจิตร, สมเด็จพระเจ้าฟ้า และ คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระยา.
สาส์นสมเด็จ. เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

นางนพมาศ. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาการ, 2513.

นายเจริญ. "นิราศมหาวารีย์มะเส็ง." ใน โสมพิศ เทเวศร์, กรุงเทพในนิราศ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรืองศิลป์, 2521.

นายเจริญ. นิราศเลิกไฟ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรืองศิลป์, 2522.

นายชื่น. นิราศชานา. ม.ป.ท., 2460.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. การเมืองไทยสมัยกรุงธนบุรี. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์พิมพ์เขต, 2529.

_____. "การศึกษาประวัติศาสตร์ไทย : อดีตและอนาคต."

รวมบทความประวัติศาสตร์ 1 (กรกฎาคม 2523): 1-21.

_____. "จากรัฐชายขอบถึงมณฑลเทศาภิบาล : ความเสื่อมสลายของกลุ่ม
อำนาจเดิมในเกาะภูเก็ต." วารสารธรรมศาสตร์ 13 (กันยายน 2527).

_____. ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงศาวดารอยุธยา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.

- _____ . "พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจากอีกแง่มุมหนึ่ง." ศิลปวัฒนธรรม
5 (พฤศจิกายน 2526).
- _____ . "ภาษาไทยมาตรฐานกับการเมือง." ภาษาและหนังสือ
17 (ตุลาคม 2528).
- _____ . "โลกของนางนพมาศ." ใน ปากไก่และใบเรือ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- _____ . "วัฒนธรรมกระฎุมพีกับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์." ใน ปากไก่และ
ใบเรือ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- _____ . หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
บรรณกิจ, 2525.
- บทนำ. "ราชรัฐสิ้นแล้ว." สยามปริทัศน์ (10 กรกฎาคม 2470).
- "บทสัมภาษณ์ นายเชิงของ แซ่ยง." เคลิเมนต์ (26 พฤศจิกายน 2472).
- บุญยืน โกมลบุตร (นามแฝง). "คาบจ้อคาบ." อิสสัมพันธ์โฆษณสมัย
58 (มีนาคม 2469).
- บวรบรรณรักษ์, หลวง. "ชาติจะเจริญขึ้นและเสื่อมลง." วิทยากรย์ (2473).
- บุญปาสิตวิชชาสาส์ก, หลวง. "เรื่องเศรษฐกิจและความเป็นอยู่แห่งชีวิต." ใน
รวมปาฐกถาซึ่งแสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 - 2474,
หน้า 160-187. หลวงเลขาวิจารณ์, ผู้รวบรวม. พระนคร:
บำรุงนุกุลกิจ, 2474.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "แนะนำทางวิจารณ์วรรณคดีประเภทร้อยกรอง."
ใน แฉ่งวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อ่านไทย, 2527.
- ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. "พระราชหัตถเลขาถึงพระยา
กัลยาณไมตรี." ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชิตติยา กรรณสูตร
(ผู้รวบรวม). เอกสารการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2417 -
2477. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

ปรมาณูชิตชิโนรส, กรมสมเด็จพระ. พระบรมมเหศนาพระราชพงศาวดารสังเขป.

พิมพ์แจกในงานปลงศพ อำมาตย์โท พระสุนทรเทพกิจจารักษ์ (เขม
วสันตสิงห์) ปีมะเมีย พ.ศ. 2461. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
พิพรรฒชนากร, 2462.

ประกอบนิติสาร, หลวง. "ประวัติ." ใน อนุสรณ์หลวงประกอบนิติสาร.

พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

ประเจิดอักษรลักษณ์, หลวง. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. พระนคร: มหาวิทยาลัย

วิชาธรรมศาสตร์และการเมืองจักพิมพ์, 2477.

ประชากิจกรจักร, พระยา. ภาษาต่าง ๆ ในประเทศสยาม. ม.ป.ท., 2461.

"ประเทศสยามอยู่ได้ควยอะไร." บางกอกการเมือง (9 ธันวาคม 2467).

ประยูร ภมรมนตรี. "การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475)." ใน

เบื้องแรกประชาธิปไตย : บันทึกความทรงจำของผู้อยู่ในเหตุการณ์สมัย

พ.ศ. 2475 - 2500. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
รวบรวมจักพิมพ์, 2516.

_____. "ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 3 ประการ." ใน

วิชัย บำรุงฤทธิ์ (รวบรวม). บันทึกนักปฏิวัติไทย. พระนคร:

เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517.

_____. ชีวิต 5 แผ่นดินของข้าพเจ้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ,

2518.

ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507. พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครบเจ็ดสิบสองปี

ของกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2507.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.

"ประวัติพลตรี หลวงวิจิตรวาทการ." ใน วิจิตรวาทการอนุสรณ์ เล่ม 1.

คณะรัฐมนตรีพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพพลตรี

หลวงวิจิตรวาทการ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส 16 สิงหาคม 2505.

ประวัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า, 2510.

ประศาสน์พิทยายุทธ, นายพันเอกพระ. "เรื่องการเป็นผู้นำ." ใน นักพูด, หน้า
297-319. ส. ศิลปานนท์, ผู้รวบรวม. พระนคร: สำนักงาน
ส. ศิลปานนท์, 2480.

ประเสริฐอักษรนิติ์, หลวง. แบบสอนอ่าน. เล่ม 4. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ์,
2444.

ปรีดี พนมยงค์. "คำอธิบายเศรษฐกิจวิชา." นิตินาสน 1 (2471).

_____. บางเรื่องเกี่ยวกับการก่อตั้งคณะราษฎรและระบบประชาธิปไตย.
กรุงเทพมหานคร: นิติเวชช์, 2515.

_____. ประชุมกฎหมายมหาชนและเอกชนของ ปรีดี พนมยงค์. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 100 วัน แห่งการอสัญกรรม
ของผู้ประศาสน์การ ปรีดี พนมยงค์ 9 สิงหาคม 2526. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

_____. ประสบการณ์และความเห็นบางประการของรัฐบาลอาวุโส ปรีดี
พนมยงค์. นิตยพิทย นาดสุภา สัมภาษณ์รัฐบาลอาวุโส ปรีดี พนมยงค์
เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: โครงการ
"ปรีดี พนมยงค์ กับสังคมไทย," 2526.

_____. "ปาฐกถาเรื่องปัญหาเกี่ยวแก่การลงอาชญาผู้กระทำผิดกฎหมาย."
ใน รวมปาฐกถาซึ่งแสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 -
2474. พระนคร: ขำรุ่งนุกุลกิจ, 2474.

_____. สัมภาษณ์พิเศษ ในโอกาสครบรอบ 48 ปี แห่งการเปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง 24 มิถุนายน 2523 ที่เมืองอองโตนี ซานกรุงปารีส โดยผู้แทน
สหภาพเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: เกษ
2523.

..... . อนุสรณ์ นายปราโมทย์ พึ่งสุนทร นักอภิวัฒน์, เสรีไทย,
นายสนามมวยเวทีราชดำเนินคนแรก, วันที่ 28 พฤศจิกายน 2525.
 กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ปลั่ง หุวานนท์, แปลและเรียบเรียง. "สงครามภายใน." เสนาศึกษาและแนว
วิทยาศาสตร์ (2469). 1202-1225.

ปวเรศวรียาลงกรณ์, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา. "เรื่องราวประวัติใน
 รัชกาลที่ 4." ใน ประชุมพระราชนิพนธ์ภาษาบาลีในรัชกาลที่ 4 ภาค 1.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2511.

ปัญญาคุณ ปุณณะรังโส, พระ (อดีต พล.ต.ต.ชลอ ศรีศรากร). "ทำไมจึง
 เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475." วารสารธรรมศาสตร์
 13 (มีนาคม 2527).

"ปัญหาที่น่าคิด ทำไมรัฐบาลจึงไม่ช่วยราษฎร ในเมื่อราษฎรจะช่วยรัฐบาล."
หลักเมือง 2 (พฤศจิกายน 2472).

"อาจารย์ปรีดิศน์." อาจารย์สาร 8 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2524).

ปิยนาด นิโครธา. บทบาทของเสนาบดีตระกูลขุนนางในสมัยรัตนโกสินทร์.
 กรุงเทพมหานคร:

ดุสิต ทิพทัต และ มานพ พงศทัต. บ้านในกรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร:
 เอกสารวิจัยโครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภักดีนรเศรษฐ, พระยา. เกร็ดความเป็นอยู่บางเรื่อง. พระนคร:
 โรงพิมพ์ศรีหงส์, 2475.

ภิรมย์ภักดี, พระยา. ประวัติพระยาภิรมย์ภักดี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 บรรณกิจ, 2525.

พงศ์ธิดา เกษมสิน. "ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย : ศึกษาพระราชนิพนธ์ในพระบาท
 สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." ใน วารสารอักษรศาสตร์
 17 (มกราคม 2528).

พณิชยศาสตร์วิชา, พระยา. วิชาค้าขาย. พระนคร: โรงพิมพ์ศรีหงส์,
2476.

พรเพ็ญ ฮันตระกูล. "การใช้จ่ายเงินแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว." ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ สมภพ มานะรังสรรค์
(บรรณาธิการ), ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ. 2475.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม. บทวิจารณ์ทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย (2475 - 2488).

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

พรณี อวนสกุล. "กิจการเหมืองแร่ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจภาคใต้."
ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ สมภพ มานะรังสรรค์ (บรรณาธิการ),
ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ. 2475. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

พระราชบัญญัติขนานนามสกุล พุทธศักราช 2456. พระราชนิยมในพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ
พลโท อรรถ ศศิประภา ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส 22 กรกฎาคม
2515.

พระราชปณิธานในชั้นกรุงรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 5. เล่ม 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม). ประชุมพงศาวดาร.
เล่ม 39. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับสมเด็จพระพนรัตน์. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2515.

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. บริษัท ตั้งทองฮวด จำกัด,
บริษัทสยามกลการ จำกัด และลูกหลานเหลนในตระกูลพรประภา พิมพ์เป็น
อนุสรณ์ในงานบรรจุศพคุณพ่อไต้ตั้ง พรประภา ณ สุสานศรีราชา ชลบุรี
4 กันยายน 2521.

พระราชหัตถเลขาทรงสั่งราชการในรัชกาลที่ 5 และ 6 กับเรื่องประกอบ.

พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ จอมพล สมุหศักดิ์ ชนะวิชต์
ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส 17 มีนาคม 2507.

พลพลขุนเสนา, นายพันเอกพระยา. "คำนำ." ใน หนังสือเรื่องความ
เพริศพรียงของชาติ. พระนคร: กรมบุตยศึกษาทหารบกจัดพิมพ์, 2477.

หิชน์ เนตรรังษี. เก็บบ้านสวน. อนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณหิชน์ เนตรรังษี
ณ วัดประยูรวงศาวาส, วันพฤหัสบดีที่ 15 มกราคม 2519.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.

ทิพยลาภพฤติยากร, กรมหมื่น. หัวข้อประวัติศาสตร์และโบราณคดี. ม.ป.ท.,
2460.

ทิพยลาภพฤติยากร, กรมหมื่น. อัครชีวประวัติ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ศิริวงสาร, 2517. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ
พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นทิพยลาภพฤติยากร 15 ธันวาคม 2517).

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. รามเกียรติ์. เล่ม 3.
กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา, 2507.

ไพโรจน์ ชัยนาม. รัฐธรรมนูญ บทกฎหมายและเอกสารสำคัญในทางการเมืองของ
ประเทศไทย. เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2520.

ไพศาลศิลปศาสตร์, พระ, และญาณวิจิตร, หลวง. ธรรมจริยา. เล่ม 6.
พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2448.

หึ่ง ฤทธชาคนี. ประวัติตระกูล 3 ตระกูล และสิลล สกุลชาตก. พิมพ์ในการ
ฌาปนกิจศพ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 28 มกราคม 2502.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. จดหมายเหตุรายวันในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมหลวงชัชวาลิต เกษมสันต์ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส 1 สิงหาคม 2517.

_____. เทศนาเสือป่า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ,

_____. ปลุกใจเสือป่าและโคลนตลกล้อ. พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี สวัสดิ์ สیمانนท์ปริญา ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2494. พระนคร: มหาชัยการพิมพ์, 2494.

_____. "หลักราชการ." ใน ส. วัณเศรษฐ์, วาทะพระมงกุฎ. พระนคร: สำนักพิมพ์ธรรมเสวี, 2506.

มงคลประศาสน์, ชุน. ตำราการทำนา. ม.ป.ท., 2471.

มนันยา ชนภูมิ. ก.ส.ร. กุหลาบ. เอกสารวิชาการของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

มหาดไทย, กระทรวง. ประมวลพระราชหัตถเลขารัชกาลที่ 5 ที่เกี่ยวกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทย. เล่มที่ 1 ภาคที่ 1 และ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2511.

มานวราชเสวี, พระยา, บรรณาธิการ. ชุมนุมนิพนธ์เพื่อถวายพระเกียรติแก่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครราชสีมาพงศ์ประพันธ์. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2506.

_____. "เรื่องการทำงานของผู้มีอาชีพในทางกฎหมาย." ใน รวมปรากฏการณ์ซึ่งแสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 - 2474, หน้า 432-449. หลวงเลขาวิจารณ์, ผู้รวบรวม. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2474.

มารค โมศคารา. แบบเจาะจากค้าขายกับวิธีแสดงสินค้า แบบที่ 1-8. พระนคร: โรงพิมพ์จับหัว, 2475.

ยศ วัชรเสถียร. เกล็ดจากอดีต. พระนคร: เพ็ญอักษร, 2513.

_____. ชาติชาย. ม.ป.ท.

ยอร์ช ฮอสต์ แพลทส์. ซามูเอล เรโนลด์ เฮาส์ "บุรุษใจดี." พระนคร:
โรงพิมพ์บุญเรือง, 1928.

โยชารธรรมนิเทศ, หลวง. "การเงินประเทศไทย." พุทธโฆษา 16 (กุมภาพันธ์
ร.ศ. 126).

รพีพัฒน์ศักดิ์ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้า. ว่าด้วยกคขมา. พิมพ์เป็นอนุสรณ์
ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายแสง เตระยานนท์ ณ เมรุวัดธาตุทอง
19 ธันวาคม 2507.

ราชเสนา, พระยา (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา). "การปกครองระบอบเทศาภิบาล."
ใน วุฒิชัย มูลศิลป์ และ สมโภช อ่องลุด (บรรณาธิการ), มหาด
เทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร:
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติ. สมัยที่ 1 ครั้งที่ 1/2475.

เรื่องของเจ้าพระยามหิธร. พระนคร: โรงพิมพ์ศิริธรรมสาร, 2499.

ลาร์ลีย์ โชคามาระ. ชีวิตชาวกรุงเมื่อก่อนศตวรรษมาแล้ว. กรุงเทพมหานคร:
แพรวพิทยา, 2527.

_____. แก้วชิงดวง. กรุงเทพมหานคร: แพรวพิทยา, 2527.

ลุงสิ่ว. "เห็นว่าจ้าวเป็นลูกคุ่มถ่วงความเจริญ." ราษฎร (9 มกราคม 2471).

เดชาวิจารณ์, หลวง. ผู้รวบรวม. รวมปาฐกถาซึ่งแสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม
ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 - 2474. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ,
2474.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระยา. เบญจศีลและเบญจธรรม.
แบบเรียนจรรยา กรมศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
บำรุงนุกุลกิจ, ร.ศ. 122.

ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส :
ประวัติศาสตร์-โบราณคดี (มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์พิมพ์
 ในงานมหาสมณานุสรณ์ครบ 50 ปี แคว้นสิ้นพระชนม์แห่งสมเด็จพระ
 พระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วันที่ 1 - 7 สิงหาคม
 พุทธศักราช 2514). พระนคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2514.

ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
: พระธรรมเทศนา. มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์พิมพ์ใน
 งานมหาสมณานุสรณ์ครบ 50 ปี แคว้นสิ้นพระชนม์แห่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
 กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วันที่ 1 - 7 สิงหาคม พุทธศักราช 2514).
 พระนคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2514.

ระยะทางสมเด็จพระมหาสมณเจ้า เจ้ากระทรวงการคณะสงฆ์มหานคร
ฝ่ายเหนือ พ.ศ. 2457. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

วรกิจพิศาล, ชุน. (เปล่ง สุวรรณจิตติ), เรียบเรียง. ตำนานเสนาบดี
กรุงรัตนโกสินทร์ (เรียงตามลำดับ) ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 6
จบเพียง พ.ศ. 2463. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2463.

วรรณไวทยากร, พระองค์เจ้า. ชุมนุมบทความทางวิชาการถวายพระเจ้า
วรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครสวรรค์ประพัทธ์. พระนคร: โครงการตำรา
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

อภิปรายร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2488.

วันรัตน์ สมเด็จพระ. สังคีตยวงค์ พงศาวดารเรื่องสังคายนาพระธรรมวินัย.
 แปลโดย พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ คาสลภกษณ์). พิมพ์ในงาน
 พระราชทานเพลิงศพพระอุบาสีคุณปมาจารย์ กมลโวระ.
 กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ทางหุ้นส่วนจำกัดศิลาพร, 2521.

"ว่าด้วยความรักชาติและความสามัคคี." เสนาศึกษาและแนววิทยาศาสตร์

4 (พฤศจิกายน ร.ศ. 112).

วิเศษประสิทธิ์วิทย์, หลวง. "การค้าชาย." วิทยจารย์ 5 (2473).

วิจิตรวาทการ, หลวง. การเมืองการปกครองของกรุงเทพฯ. พระนคร:
โรงพิมพ์ไทยใหม่, 2475.

_____. "กำเนิดหนังสือพิมพ์." ใน ปรากฏาและคำบรรยาย.

กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทยบรรณาการ, 2516.

_____. กุศโลบายสร้างความยิ่งใหญ่. กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย
บรรณาการ, 2512.

_____. คณะกรรมการเมือง. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยใหม่, 2475.

_____. "ความเจริญ." ใน ปรากฏาและคำบรรยาย. กรุงเทพมหานคร:
เสริมวิทยบรรณาการ, 2516.

_____. ประวัติศาสตร์สากล. เล่ม 1. พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุกาพ,
2473.

_____. ประวัติศาสตร์สากล. เล่ม 3. พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุกาพ,
2473.

_____. ประวัติศาสตร์สากล. เล่ม 6. พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุกาพ,
2473.

_____. ประวัติศาสตร์สากล. เล่ม 7. พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุกาพ,
2473.

_____. ประวัติศาสตร์สากล. เล่ม 8. พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุกาพ,
2473.

_____. มหาบุรุษ. ม.ป.ท., 2471.

_____ . มันสมอง. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทยบรรณาการ,
2504.

_____ . รวมปรากฏาของหลวงวิจิตรวาทการ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

_____ . "ลักษณะของคน ตอนที่ 1 - 4." ใน รวมปรากฏาของ
หลวงวิจิตรวาทการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

_____ . สยามกับสุวรรณภูมิ ภาคที่ 1 อคติ. ม.ป.ท., 2476.

_____ . "อารยธรรม." ใน ปรากฏาและคำบรรยาย. กรุงเทพมหานคร:
เสริมวิทยบรรณาการ, 2516.

วิชาการ, กอง กรมการปกครอง. การปรับปรุงการปกครองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์
พระเจ้า (ระหว่าง พ.ศ. 2458 - 2464). พระนคร:
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2510.

วิชาการ, กรม. ความเป็นมาของหลักสูตรสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ, 2513.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. "บรรพบุรุษของคนไทยมาจากไหน." ใน รวมบทความ
ประวัติศาสตร์ 5 (มิถุนายน 2525).

วิสุทธิสุริยศักดิ์, พระยา. เรื่องพลเมืองดี. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ,
2454.

ศราภย์พิพัฒน์, พระยา (ศรทอง). ชีวิตของประเทศ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ศราภย์, 2512.

ศิลปากร, กรม (รวบรวม). จดหมายเหตุเสด็จประพาสในรัชกาลที่ 5 เสด็จ
เมืองสิงคโปร์และปัตตาเวียครั้งแรก และเสด็จประพาสอินเดียน
พระนคร. โรงพิมพ์พระจันทร์, 2509.

"ศิวิลิสหรือห้าดาบชาติ." พิมพ์ไทย (7 กรกฎาคม 2457).

ศึกษาธิการ, กรม. พระราชพงศาวดาร. เล่ม 1. พระนคร: โรงพิมพ์
พิศาลบรรณนิติ, ร.ศ. 120.

_____ . สำเนากระแสพระบรมราชโองการ พระราชบัญญัติ พระราชดำริ
พระราชหัตถเลขา และประกาศการศึกษา. พระนคร: โรงพิมพ์วรรณ
เจริญผล, 2444.

ส. วันนเศรษฐ. วาทะพระมงกุฎ. พระนคร: สำนักพิมพ์ธรรมเสรี, 2506.

สถิตย์ เสมานิล. วิสาละ. พระนคร. สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
จัดพิมพ์, 2514.

สมเกียรติ วันทะนะ. ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยสมัยใหม่. บทความประกอบการ
สัมมนาถึงศตวรรษธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

_____ . "เมืองไทยยุคใหม่ : สัมพันธภาพระหว่างรัฐกับประวัติศาสตร์สำนัก."
ใน อยู่เมืองไทย. รวมบทความทางสังคมการเมืองเพื่อเป็นเกียรติแก่
ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก ในโอกาสอายุครบ 60 ปี. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

_____ . รัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสยาม 2435 - 2475. ปรากฏทาง
วิชาการโดยสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย และสถาบันวิจัยสังคม
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาย หลังหมอยา. "ปัญหาชาวนาและนโยบายของรัฐบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." ใน อักษรศาสตร์นิพนธ์ 1. รวมบทความทาง
ประวัติศาสตร์ไทย จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี.

สมบัติ จันทร์วงศ์ และ ชัยอนันต์ สมุทวนิช. ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.

สยามพานิช 2 (พฤษภาคม 2465).

_____ 2 (ตุลาคม 2464).

(สา), สมเด็จพระสังฆราช). สาราทานปริยาย. พิมพ์ในงานพระราชทาน
เพลิงศพพระครูปลัดสัมพิพัฒน์ศิลาจารย์ เมื่อปีชวศ พ.ศ. 2467.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2467.

(สา), สมเด็จพระสังฆราช. สัพพสามัญญานุสาสนี, อักกัฏฐ ปฏิบัติทานุสาสนี.
พิมพ์แจกในการปลงศพรองเสวกโทขุนกาญจนรังสรรค์ (จันทร์ เสมะกนิษฐ)
เมื่อปีมะเมีย พ.ศ. 2463. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ
ธนากร, 2463.

สายชล วรรณรัตน์. "ปฏิกริยา : อภิพินธิหนึ่งสำหรับสังคิตยวงค์กับการเมืองในระยะ
แรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์." ใน รวมบทความประวัติศาสตร์ 6 (ธันวาคม
2525).

"สิ่งคไปร์ทองการอาหารจากสยามมา." สยามพานิช (9 ตุลาคม 2465).

สุนทร เทพกิจจารักษ์, พระยา. ความเห็น จันทรภา ศคจากหนังสือพิมพ์ไทย.
พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ พ.ศ. 2474.

สุภา ศิริมานนท์. "ความทรงจำ : ชีวิตและการต่อสู้ของกุนดาบ สายประดิษฐ์."
โลกหนังสือ 2 (พฤศจิกายน 2521).

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย. รายงานผลการวิจัย
ทุนอุดหนุนเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ เนื่องในโอกาส
ฉลอง 700 ปีลายสือไทย, 2526.

สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. ประวัติและความทรงจำสังเขป. พระนคร:
โรงพิมพ์เฮงหลีเชิงสะพานค้ำ, 2466.

เสาสรรค์ ประเสริฐกุล. "ความจำเป็นทางประวัติศาสตร์ของการเคลื่อนไหว
24 มิถุนายน 2475." วารสารธรรมศาสตร์ 11 (มิถุนายน 2525).

หนังสือที่ระลึกสยามรัฐพิธีภิรมย์ สวณลุมพินี พระพุทธศักราช 2468. พระนคร:

โรงพิมพ์กรุงเทพเคลิเมล์, 2470.

หมอโพล่ง. "คอสม์น่านาการม." ปรากฏาไทย (20 มกราคม 2468).

เหรียญ ศรีจันทร์, ร.ต. และ เนตร พูนวิวัฒน์, ร.ต. กบฏ ร.ศ. 130.

กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทยการพิมพ์, 2517.

"ให้ราษฎรมีเสียงในการเมือง." บางกอกเคลิเมล์ (2 มิถุนายน 2474).

อนมานราชชน, พระยา. ฟื้นความหลัง. เล่ม 3.

"อย่าให้เกินไป จงคู่แต่พอควร." สยามพานิช (2 พฤษภาคม 2465).

อรตจักร สัตยานุรักษ์. "บทวิจารณ์เจกนา นาวัชระ ไม่มีศักรู ไม่มีอะไรสิ้นไหล."

ถนนหนังสือ 3 ตุลาคม 2529).

อภิบาล, ร.อ. "ตำแหน่งนายทหาร." ยุทธโฆษ 20 (พฤศจิกายน ร.ศ. 130).

อสมาน. "รัฐสภาสยาม ปัญหาเรื่องการปกครองสอนให้พลเมืองคิดด้วยตัวเอง."

บางกอกการเมือง (24 กุมภาพันธ์ 2469).

_____. "อุตสาหกรรมและการค้าขาย." บางกอกการเมือง (26 เมษายน

2471).

อจธราพร กมุทพิสมัย. รายงานวิจัยเรื่อง ปัญหาภายในก่อนการปฏิวัติ 2475 :

ภาพสะท้อนจากเอกสารและงานเขียนทางหนังสือพิมพ์.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

อัมพร หาญนภา. ประกายพริก. พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2506.

อากาศคำเกิง, หม่อมเจ้า. ละครแห่งชีวิต. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา,

2524.

อุบลวรรณ ปิติพัฒนะไฉน และ อวยพร พานิช. วิวัฒนาการภาษาไทยใน

หนังสือพิมพ์ไทย (2387 - 2527). งานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 14.

อุบลลีปมาจารย์, เจ้าคุณพระ. อัครประวัติ. พิมพ์แจกในงานบำเพ็ญกุศลถวาย
ท่านผู้ที่เคยเป็นเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาส. พระนคร: โรงพิมพ์
มกุฏราชวิทยาลัย, 2490.

อุปกิตศิลปสาร, อำมาตย์เอก พระยา. "คำฉันท์ ขอเกียรติชื่อนครราชสีมา
(เดิมจ่าน้ำว่าท่านไม้)." ใน คำประพันธ์บางเรื่อง. พิมพ์เป็นอนุสรณ์
ในงานพระราชทานเพลิงศพ ร.ต.ท.ทองสีบ พันธุหงส์ ณ เมรุ
วัดมกุฏกษัตริยาราม 13 พฤศจิกายน 2511.

อุกตะราโบ. "พระราชบัญญัติสมุคเอกสารและหนังสือพิมพ์กับบรรณาธิการ."
สยามปริวิ (5 ธันวาคม 2470).

เอก วิสฤต. การเดินทางเรือพาณิชย์ในประเทศไทย. ม.ป.ท. พิมพ์เป็นที่ระลึก
นายไป่ สรภักย์พาณิชย์ ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม 27 มิถุนายน 2493.

เอกสารจัดการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. จัดทำ
โดย กรรมการจัดงานฉลองวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 100 ปี ใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2511.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522.

วิทยานิพนธ์

กรรภิรมย์ สุวรรณานนท์. "พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสร้าง
ชาติไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

จิวรีรัตน์ เกียรติคณาพันธ์. "บทบาททางด้านการเมืองและการปกครองของสมเด็จพระ
เจ้าฟ้ามหาธรรมาภิรมย์พระยาบวรบุรี (พ.ศ. 2411-2429)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

- แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ. "การปรับปรุงกองทัพของไทยตามแบบตะวันตก ตั้งแต่ พ.ศ. 2394-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ชลธิชา มุมนาค. "การเสื่อมอำนาจทางการเมืองของขุนนางในสมัยรัชกาลที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- ชาญชัย รัตนวิบูลย์. "บทบาทของอภิรัฐมนตรีสภาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519.
- เดือนใจ สันตะเกศ. "วรรณคดีชาวบ้านจากวัดเกาะ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- พิพวรรณ บุญทวี. "ความคิดทางการเมืองของปรีดี พนมยงค์ : ระยะเริ่มแรก (พ.ศ. 2443 - 2477)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. "ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของการเปลี่ยนระบอบการปกครองสยามระหว่าง พ.ศ. 2470 - 2480." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นฤมล ชีร์วัฒน์. "แนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประไพ รัชชา. "ผลของการเสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อการปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย (พ.ศ. 2411-2435)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

- พงษ์เปียน ทองพงษ์เปียน. "การศึกษาเรื่องทาสในกรุงรัตนโกสินทร์."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พรพรรณ จงวัฒนา. "กรณีพิพาทระหว่างเจ้านครเชียงใหม่กับคนในบังคับอังกฤษ
อันเป็นเหตุให้รัฐบาลสยามจัดการปกครองมณฑลพายัพ (พ.ศ. 2401-
2445)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- มัทนา เกษกมล. "การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ เรื่องการเมืองและการ
ปกครองในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
(พ.ศ. 2453-2468)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- ยุภาพร เจือจินดา. "เสื่อป่า : โครงสร้างขององค์กรและบทบาททางการเมือง."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- รำไพ อุดมไพจิตรกุล. "การแสวงหารายได้ของแผ่นดินภายในราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2398-2458." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา
ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2527.
- วารุณี โอสนารมย์. "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ. 2411-2475." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524.
- วิไล สุทธิศิริกุล. "เชียงใหม่ก่อนเทศาภิบาล พ.ศ. 2398-2442 : การศึกษา
โครงสร้างอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ." วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527.

- ศรีสุพร ช่างสกุล. "ความเปลี่ยนแปลงของคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีธรรมยุติกนิกาย (พ.ศ. 2368-2464)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุทธิพันธ์ ชูทรานนท์. "การจัดเก็บภาษีอากรและผลกระทบต่อสังคมไทย พ.ศ. 2416-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สมินทร์ จุฑางกูร. "การกล่อมเกลாத่างการเมืองโดยใช้แบบเรียนหลวงเป็นสื่อใน สมัยรัชกาลที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- อัจฉราพร กุณฑิลมัย. "กบฏ ร.ศ. 130 : ศึกษากรณีการปฏิรูปการปกครองและ กลุ่มทหารใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อัญชลารักษ์ โกมลเสวิน. "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยในรัชสมัยพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468)." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- อัญชลี สุตายันท์. "ความเปลี่ยนแปลงของระบบไพร่และผลกระทบต่อสังคมไทยใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาววิทยาลัย, 2523.
- อุทิศ จีงนิพนธ์สกุล. "เศรษฐกิจชีวิตในกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2325-2453)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อุบลศรี อรรถพันธ์. "การชำระพระราชนิพนธ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

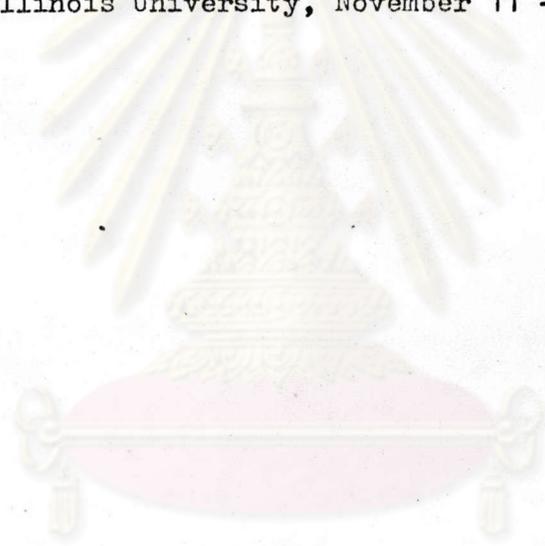
ภาษิตทางประวัติศาสตร์

- Avis, Paul. Foundation of Modern Historical Thought From Machiavelli to Vico. London: Croom Helm, 1986.
- Bowring, Sir John. The Kingdom and People of Siam. Kuala Lumpur: Oxford in Asia Historical Reparints, 1969.
- Burke, Peter. The Renaissance Sense of the Past. London: Edward Arnold, 1969.
- Bury, J.B. The Idea of Progress. New York: Dover Publication, 1955.
- Charnvit Kasetsiri. The Rise of Ayudhaya. Kuala Lumpur: Oxford in Asia, 1976.
- Miliband, Ralph. "Political Action, Determinism and Contingency." In Class Power and State Power. London: Verso, 1979.
- Reynolds, Craig J. "The Plot of Thai History." In Historical Documents and Literary Evidence International Conference on Thai Studies. August 22 - 24, 1984. Bangkok: Thai Studies Program, Chulalongkorn University, 1984.
- White, Hayden. "The Historical Text as Literary Artifact." In The Writing of History, Literary Form and Historical Understanding. Edited by Robert H. Canary and Henry Kozicki. Madison: University of Wisconsin Press, 1978.

Winai Pongsripian. "Traditional Thai Historiography and
It's nineteenth - century Decline." Ph.D. Thesis,
University of Bristol, 1983.

Wyatt, David K. Thailand A Short History. Ann Arbor:
Edward Brothers, Inc., 1984.

_____. "The Bangkok Monarchy and Thai History." A paper
prepared for the Rattanakosin Scholary Conference,
"Two Hundred Years of Chakri Dynasty." Northern
Illinois University, November 11 - 12, 1982.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นาย อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ในปีการศึกษา 2523 เข้าศึกษาต่อในภาควิชาประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2526 ได้ทำหน้าที่อาจารย์พิเศษภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ระหว่างปีการศึกษา 2527 - 2530 และบรรยายบางส่วนของวิชาอารยธรรม ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วงปีการศึกษา 2528

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย